

לעשות רצונך

ספירת העומר

הלכות

עיונים ובירורים

בעזחי"ת

0533141925

..

wa052052@gmail.com

בס"ד

הלכות ספירת העומר

- א. ¹מצות עשה מן התורה שיספור כל אחד מישראל שבועה שבועות ימים, מיום הבאת קרבן העומר, ויש אומרים שבזמן הזה שאין בית המקדש קיים ואין מקריבין העומר אין מצוה זו נוהגת כלל מדברי תורה אלא מדברי סופרים, שתקנו זכר למקדש וכן עקר, אמנם הפנהג לחשש לדעת הפוסקים שגם בזמננו הוא מדאורייתא.
- ב. ²בליל שני של פסח מתחילין לספור ספירת העומר וסופרין מעמד, וגם הברכה תהיה מעמד, ובדיעבד שספור מישב יצא.
- ג. ³לכתחלה צריך שכל אחד יספור בעצמו ולא לסמך על שמיעת הספירה מהש"ץ, אבל הברכה יכול לשמע מהש"ץ לכתחלה ואחר ששמע הברכה יספור מיד.
- ד. ⁴בדיעבד ששמע מחברו גם את הספירה עצמה וכוון לצאת, יחזור ויספור בלי ברכה.
- ה. ⁵נשים פטורות ממצוה זו מפני שהיא מצות עשה שהזמן גרמא, ובקצת מדינות קבלו מצוה זו עליהם חובה, ואין חשש אסור במה שהן מברכות עליה אף שהם פטורות מפנה, אך יש מערערים בזה מחשש טעות, ועפ"י הקבלה שיכת מצוה זו לגברים בלבד.

¹ ביאור"ה תפ"ט ד"ה לספור שמטעם זה אין סופרים עד צאת הכוכבים

² תפ"ט מ"ב סק"ו

³ שו"ע הרב ס"א, ומ"ב סק"ה.

⁴ ביאור הלכה סימן תפט ד"ה ומצוה

⁵ המג"א כתב דשווא עלייהו חובה, ובשו"ע הרב כתב שכ"ה בקצת מדינות, ובמ"ב בשם שולחן שלמה שלא יברכו דבוודאי יטעו ביום אחד, ולפ"ז י"א שאם ספרו ולא טעו יכולות לברך ביום האחרון, ובדעת תורה הביא מהזהר דשייך לגברים לבד.

ו. ⁶המצוה הוא לספר תכף בתחלת הלילה אחר צאת הכוכבים, כדי לקיים מה שכתוב תמימות תהיינה, ומתוך לספר קדם ערבית, ומ"מ עדיף להקדים קריאת שמע ותפלה שהוא תדיר, ובדיעבד שנתאחר יכול לספר בברכה כל הלילה.

ז. ⁷ראוי לכל אדם להמתין מלספר עד צאת הכוכבים, אך אם מתפלל עם צבור שסופרים בבין השמשות, טוב שישפר עמדם בלא ברכה, ויחשב בדעתו: אם אשכח לספר בלילה הריני סומך על ספירה זו לצאת בה ידי חובתי, ואם לא אשכח בלילה, הרי דעתי עכשו שלא לצאת בספירה זו ולפיכך כשיזכר בלילה יספר בברכה.

ח. ⁸כל זה הוא בבין השמשות, אבל קדם לכן אפלו בערב שבת שמקדימין לגמר תפלת ערבית בצבור בבית הכנסת מבעוד יום, אין סופרין כלל בבית הכנסת אלא כל אחד סופר בביתו כשיגיע הזמן.

ט. ⁹אם טעה וברך וספר אחר פלג המנחה, צריך לחזור ולספר בערב, אבל לא יברך שנית.

י. ¹⁰מי ששכח כל הלילה ולא ספר, יספר ביום בלא ברכה, ובלילות שאחר כך יספר בברכה. ואם שכח גם כל היום, יספר אחר כך בכל הלילות בלא ברכה, וראוי שישמע הברכה מהש"ץ או מאחד

⁶ מ"ב סק"ב. קצוש"ע ק"כ א'. וביאו"ה תפ"ט ד"ה אחר, שו"ע הרב סעיף ג' וט"ז.

⁷ שו"ע סעיף ג' ובמ"ב ושו"ע הרב סי"ב.

⁸ עיין ביאו"ה ד"ה מבעו"י דיש שהקילו גם קודם ביהש"מ כדמשמע מהשו"ע, אמנם המ"ב ושו"ע הרב נקטו להלכה רק בבין השמשות.

⁹ שו"ע הרב סי"ב ובשעה"צ י"ז חושש כן לדעת הא"ר, ואמנם בפשטות השו"ע סעיף ב' חוזר וסופר בברכה וכ"כ במ"ב ס"ק י"ג, אך מהשו"ע סעיף ג' לא משמע כן, וצ"ע

¹⁰ שו"ע ס"ז דדעת בה"ג דספירת יום הוי ספירה, ומ"מ לא יברך לחשוש להפוסקים דאין ספירה אלא בלילה, ובלילות שא"כ יברך דהוי ספק ספיקא לחיובא.

ואם שכח גם ביום, עי' שו"ע ס"ח, ומ"ב ל"ז ל"ח, דאם חיסר דעת בה"ג שלא יברך עוד משום דבעינן תמימות, וכשמסופק ימשיך בברכה, דאיכא ספק ספיקא שמא לא דילג כלל, ואת"ל שדילג שמא הלכה כאותן פוסקים דכל יום הוא מצוה בפ"ע.

שְׁמִבְרֵךְ, וְיַעֲנֶה אָמֵן בְּכוֹנֶה לְצֵאת וּאֲחִ"כ יִסְפֹּר. וְאִם הוּא מְסַפֵּק
אִם דִּלֵּג יוֹם אֶחָד וְלֹא סֵפֶר יָכוֹל לְסַפֵּר שְׁאֵר הַיָּמִים בְּבִרְכָּה.

יא. ¹¹מִצְוָה לְמִנּוֹת הַיָּמִים וְגַם הַשְּׁבוּעוֹת שֶׁנֶּאֱמַר תִּסְפְּרוּ חֲמִשִּׁים יוֹם,
וְנֶאֱמַר שִׁבְעָה שָׁבָעַת תִּסְפֹּר לָךְ, כִּי צֵד יִסְפֹּר שְׁנֵיהֶם כְּשִׁמְגִיעַ
לְשִׁבְעָה יָמִים יֵאמֹר; הַיּוֹם שִׁבְעָה יָמִים שֶׁהֵם שָׁבוּעַ אֶחָד, וְכִשְׁמִגִּיעַ
לְיוֹם אַרְבָּעָה עָשָׂר יֵאמֹר הַיּוֹם אַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם שֶׁהֵם שְׁנֵי
שָׁבוּעוֹת, וְכֵן בְּשָׂאֵר כָּל סוּף שָׁבוּעַ וְשָׁבוּעַ, וְאִם אָמַר רַק; הַיּוֹם
שָׁבוּעַ אֶחָד, אוֹ שְׁנֵי שָׁבוּעוֹת לֹא יֵצֵא, אֲבָל בְּשָׂאֵר יָמִים, שֶׁסֵּפֶר
יָמִים לַחֲדוֹד אוֹ הַשָּׁבוּעַ לַחֲדוֹד, שֶׁאֵמַר הַיּוֹם שְׁמוֹנֶה יָמִים לְעֹמֶר, אוֹ
שֶׁאֵמַר הַיּוֹם שָׁבוּעַ אֶחָד וְיוֹם אֶחָד לְעֹמֶר יֵצֵא, וְיִחָזֵר וְיִסְפֹּר לֹא
בְּרִכָּה.

יב. ¹²אִם סֵפֶר בְּאוֹתִיּוֹת א"ב, שֶׁאֵמַר הַיּוֹם יוֹם 'אֶלֶף' אוֹ יוֹם ב'
אוֹ ג' יָמִים, נִחְלָקוּ הַפּוֹסְקִים אִם יֵצֵא, וְלִכְּן יִחָזֵר וְיִסְפֹּר בְּלֹא בְּרִכָּה.

יג. ¹³אִם לֹא אָמַר "הַיּוֹם" אֶלָּא אָמַר; שִׁשָּׁה יָמִים לְעֹמֶר, לֹא יֵצֵא
יְדֵי חוֹבָתוֹ, וְצָרִיךְ לַחֲזוֹר וְלִסְפֹּר בְּבִרְכָּה שְׁהָרִי לֹא סֵפֶר אֶת הַיּוֹם,
אֲבָל אִם אָמַר; הַיּוֹם שִׁשָּׁה יָמִים. וְלֹא אָמַר "לְעֹמֶר" יֵצֵא.

יד. ¹⁴מִתֵּר לְסַפֵּר בְּכָל לָשׁוֹן שֶׁמִּבִּין, וְאִם אֵינוֹ מִבִּין אֶפְלוֹ סֵפֶר בְּלָשׁוֹן
הַקֹּדֶשׁ לֹא יֵצֵא, וְעֵין בְּהֶעֱרָה.

טו. ¹⁵הַשּׁוֹאֵל מִחֲבֵרוֹ בֵּין הַשְּׁמִשּׁוֹת אוֹ אַחֵר כֶּךָ כַּמָּה מוֹנִים הַיּוֹם,
יֵאמֹר לוֹ; אֶתְמוּל הָיָה כֶּךָ וְכָךְ, שֶׁאִם יֵאמֹר לוֹ; "הַיּוֹם" כֶּךָ וְכָךְ,
אֵינוֹ רָשָׁאי לְבָרֵךְ אַחֵר כֶּךָ עַל הַסְּפִירָה. וְקֹדֶם הַשְּׁקִיעָה אֵין בִּזְזָה
חֲשֵׁשׁ, וְיָכוֹל לְסַפֵּר בְּבִרְכָּה כְּשִׁיחֲשִׁיךְ, וּמִכָּל מָקוֹם לְכַתְּחִלָּה טוֹב

¹¹ שו"ע הרב סעיף ה' ו'. ומ"ב ס"ק ז' ט'.

¹² שו"ע הרב ס"ז, ביאור"ה ד"ה מונה.

¹³ מ"ב ס"ק כ', ושו"ע הרב ס"ק ז'

¹⁴ מ"ב ס"ק ה', ס"ל שלא יצא כשאינו מבין, ובשערי תשובה א' בשם שאלת יעב"ץ שיצא.

¹⁵ שו"ע הרב תפ"ט ט"ו, מ"ב ס"ק כ"ב.

לזהר מפלג המנחה ואילך שלא יאמר היום כך וכך. אמנם כל זה מיידי בימים הראשונים קדם שהגיע לשבועות, אבל משהגיע לשבועות אפלו אמר לו היום כך וכך אין בזה חשש, כל שלא הזכיר שבועות וצריך לחזור ולספר בברכה, ולפי זה אם אמר לחברו; היום ל"ג בעומר, יכול לספר בברכה.

טז. ¹⁶לכתחלה צריך לדעת קדם שיברך על מה הוא מברך, דהינו שיידע כמה ימים הוא בספירה, ובדיעבד אם לא ידע ופתח וברך על דעת שישספר כמו שישמע מחברו, יצא.

יז. ¹⁷אם ברך על דעת לספר ארבעה ימים, ולאחר שברך נזכר שיצריך לספר חמשה, סופר חמשה ואין צריך לברך שנית.

יח. ¹⁸אם טעה בספירה כגון שהיה צריך לומר ששה ימים לעומר, ואמר חמשה, אם נזכר תוך כדי דבור, יאמר מיד ששה ימים לעומר, ואין צריך לברך שנית, וגם אין צריך לחזור ולומר "היום" כיון שהוא תוך כ"ד, אבל אם הפסיק קצת צריך לחזור ולומר "היום" ששה ימים לעומר, אבל אין צריך לחזור ולברך, כל שלא הפסיק בדברים אחרים.

¹⁶ שעה"צ ל"ז

¹⁷ סעיף ו'

¹⁸ בשו"ע הרב סעיף כ"א וכ"ב נראה שא"צ לתקן תוכ"ד, וגם דברי המ"ב ס"ק ל"ב, אפשר לפרש כן דהעיקר צריך שייזכר תוכ"ד ואז מועיל גם כשיתקן אח"כ, דכיון שנזכר תוכ"ד אינו נחשב היסח הדעת ואף שתיקן עצמו אחר כ"ד מועיל, ע"פ מו"ר הגאון רבי מ"מ שפרן שליט"א, והנה לעיל בסי' תפ"ז בשעה"צ ב' כתב דאם קלקל בדיבורו שאמר מקדש השבת אינו יכול לתקן אלא תוכ"ד, אמנם י"ל דהכא שאני כפי שביאר בשו"ע הרב דהספירה הראשונה אינה חשובה הפסק כיון שנתעסק בדבר שבירך עליו אלא שלא עלה בידו כהוגן ע"כ, דהיינו שכאן עסק בענין הספירה משא"כ בסי' תפ"ז נתעסק בחתימה אחרת שאינו מענין היום. ובספר ברכת יעקב (בלוי) פכ"ד הערה ג' ביאר ע"פ הח"י אות י"ט דכיון שאמר תיבת היום, הרי התחיל כהוגן, ואח"כ עסק בענין הספירה לכן אין מעכב כאן התוכ"ד, ועיין ג"כ מנחת שלמה א' י"ח.

עיונים ובירורים

א. הִיָּה¹ לֹמֵד בְּשׁוּ"ע בְּלֵיל הָרִאשׁוֹן בְּסַעֲיָא א' וְאָמַר הַיּוֹם יוֹם אֶחָד בְּעֶמֶר, וְכֵן בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי אָמַר בְּשׁוּ"ע הַיּוֹם שְ�מוֹנָה יָמִים שָׁהִם שְׁבוּעַ א' וַיּוֹם א', יָכוֹל לְסַפֵּר בְּבִרְכָּה, כִּיּוֹן שֶׁעָקַר כְּוָנָתוֹ לְקַרֵּא בְּתוֹרָה, עוֹקֵר בְּזֶה כְּוָנַת הַמִּצְוָה.

ב. הַכּוֹתֵב² בַּמִּכְתָּב וְכִדּוּמָה, הַיּוֹם כֶּךָ וְכֶךָ לְעֶמֶר, גַּם אִם נִתְכַּוֵּן לְצֵאת י"ח, יַחֲזֹר וַיִּסְפֹּר בְּבִרְכָּה, דִּהְיוּ כְּכֹתֵב ק"ש וְתַפְלָה דְּלֹא יֵצֵא.

ג. קָטָן³ שֶׁהִגְדִּיל וְנִעְשָׂה בַּר מִצְוָה בִּימֵי הַסְּפִירָה, אִם סָפַר כָּל הַיָּמִים וְלֹא הִחְסִיר שׁוּם יוֹם, יָכוֹל לְהַמְשִׁיךְ וּלְסַפֵּר בְּבִרְכָּה.

ד. שָׁכַח⁴ וְלֹא סָפַר בְּלֵיל שִׁשִּׁי, וְנִזְכָּר לְמַחֲרָתוֹ סָמוּךְ לְשַׁבָּת, וְכָבֵד הִתְפַּלֵּל וְקִבֵּל שַׁבָּת מִבְּעוֹד יוֹם, כָּל זֶמֶן שֶׁהוּא עֲדִין יוֹם, יָכוֹל לְסַפֵּר בְּלֵיל בְּרִכָּה, וַיּוֹכֵל לְהַמְשִׁיךְ וּלְסַפֵּר בְּלֵילוֹת הָאַחֵרִים בְּבִרְכָּה.

ה. הַיּוֹדֵעַ⁵ שֶׁבְּמִשְׁךָ יָמֵי הַסְּפִירָה יַחְסִיר יוֹם אֶחָד, י"א שֶׁאֵפ"כ יִתְחִיל לְמִנּוֹת בְּבִרְכָּה כִּמְהָ שְׁיוּכָל.

ו. סָפַר⁶ סְפִירַת הָעֶמֶר וְאָמַר הַיּוֹם שִׁשָּׁה יָמִים לְעֶמֶר, וְחִבְּרוּ תִקּוֹן אוֹתוֹ וְאָמַר לוֹ שֶׁצָּרִיךְ לֹמֵר; הַיּוֹם חֲמִשָּׁה יָמִים לְעֶמֶר, וְאָכֵן תִּקּוֹן עֲצָמוֹ תוֹךְ כְּדֵי דְבִּיּוֹר, וְאָמַר הַיּוֹם חֲמִשָּׁה יָמִים לְעֶמֶר, אֵךְ לְמַחֲרָתוֹ בָּעֶרֶב נִתְבָּרַר לוֹ שֶׁמָּה שֶׁסָּפַר

¹ שו"ת הלכות קטנות חלק א סימן קיד

² שערי תשובה ב'

³ שערי תשובה ה'

⁴ שערי תשובה ה'

⁵ בעבודת הקודש להחיד"א (מורה באצבע רי"ז) ס"ל שאם שכח יום אחד, הרי כל הברכות למפרע ברכות לבטלה. אמנם בקנאת סופרים להגר"ש קלוגר (תשובה ל"ט עמוד פ) באחד שלא ימלט מרוב הטרדה שלא ישכח, שאעפ"כ יספור, והטעם כי אם היה כתוב תמימות יהיו, היה משמע באמת בעין שיהיו תמימות, אבל כיון דכתיב תמימות תהיינה, משמע דהוי ציווי על האדם שיראה שיהיו תמימות, ולכך בשלמא אם כבר שכח לספור יום אחד א"כ כבר אין בידו לכיון שיהיו תמימות, אבל אם עדיין לא שכח א"כ יכול הוא לספור, והוא מכין שמבקש להיות תמימות ושלא ישכח, ואם אחר כך שכח הוא לא פשע רק שכח ואינו ברכה לבטלה.

⁶ עיין פרי מגדים במש"ז סימן ר"ט א' דאם בירך על מים ואמר; בא"י אמ"ה שהכל נהיה בדברו בורא פרי הגפן, יצא, דכבר יצא בשלל נהיה בדברו כו' כלומר דאי אפשר לקלקל תוכ"ד, ועיין שו"ת שבט אפרים (לנדאו) סי' ס"ג, ובשערי ברכה י"א י"ד.

בְּרֵאשׁוֹנָה הָיָה סְפִירָה כְּהֶגֶן וְרֶקֶן אַחֲ"כ תוֹכֵ"ד תִּקְוָן עֲצָמוּ בְּטָעוֹת, יִכּוֹל
לְהַמְשִׁיךְ וּלְסַפֵּר בְּבִרְכָּה.

ז. הַמְסַתֵּפֶק בְּאַיִזָּה יוֹם בְּסְפִירָה הוּא עוֹמֵד, וְאֵין לוֹ אֶת מִי לְשִׂאֵל כָּעֵת, אִם
עוֹמֵד בְּיוֹם שְׁנֵי לְעֹמֵד אוֹ בְּיוֹם שְׁלִישִׁי, ⁷יִסְפֹּר בְּלֹא בְּרָכָה אֶת שְׁנֵי הַיָּמִים,
וַיֹּאמֶר הַיּוֹם שְׁנֵי יָמִים, הַיּוֹם שְׁלוֹשָׁה יָמִים לְעֹמֵד, וּלְמַחֲרָת כְּשִׁיתְּבָרֵךְ לוֹ
יִכּוֹל לְהַמְשִׁיךְ לְסַפֵּר בְּבִרְכָּה.

ח. שִׁ"ן ⁸שֶׁשֶׁכַּח לְסַפֵּר יוֹם אֶחָד, אֵינּוּ יִכּוֹל לְבָרֵךְ כְּדֵי לְהוֹצִיא אַחֲרֵיהֶם, דִּהְיוּ
כְּמִי שֶׁאֵינּוּ מְחַיֵּב בְּמִצְוָה זֶה שֶׁאֵינּוּ מוֹצִיא אַחֲרֵיהֶם, אֲבָל אִם סָפַר כָּל יוֹם,
אֲלֹא שֶׁבְּטָעוֹת כְּשֶׁהֵכִין עֲצָמוּ בְּמַחְשַׁבְתּוֹ לְסַפֵּר, טָעָה וְהוֹצִיא מִפִּיו וְסָפַר
אֶת הַיּוֹם, יִכּוֹל לְבָרֵךְ כְּדֵי לְהוֹצִיא אַחֲרֵיהֶם, וַיֵּשׁ מְקָלִים גַּם כְּשֶׁדִּלֵּג שִׁיכּוֹל
לְבָרֵךְ לְהוֹצִיא אַחֲרֵיהֶם.

ט. הַמֵּאֲחֵר ⁹לְבֵית הַכְּנֶסֶת וּמִתְפַּלֵּל שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה שָׁל עֶרְבִית עִם הַצְּבוּר לְפָנָיו
שֶׁקָּרָא קְרִיאַת שְׁמַע, יִסְפֹּר אַחֵר כֶּךָ סְפִירַת הָעֹמֵד עִם הַצְּבוּר קֹדֶם שֶׁיִּקְרָא
לְעֲצָמוּ קְרִיאַת שְׁמַע.

י. אוֹנֵן ¹⁰שֶׁחֻשֵׁשׁ שִׁיעֵבֵר זָמַן הַסְפִּירָה, יִ"א שֶׁיִּסְפֹּר בְּלֹא בְּרָכָה, וְעִי"ז יִכּוֹל
לְהַמְשִׁיךְ בְּיָמִים שֶׁאַחֲ"כ עִם בְּרָכָה.

יא. מִצְוָה ¹¹לְחַנֵּךְ אֶת הַקְּטָנִים לְסַפֵּר אֶת הָעֹמֵד בְּכָל יוֹם, וַיֵּשׁ לְחַנֵּכֶם לְסַפֵּר עִם
בְּרָכָה כְּדָת, וְאִם דִּלְגוּ יוֹם אֶחָד דִּינָם כְּגִדּוֹל לְסַפֵּר לְלֹא בְּרָכָה, אֲמָנָם
בְּקִטְנֵי שֶׁעֲדִין לֹא הִגִּיעוּ לְגִיל חֲנוּךְ, יִכּוֹלִים לְהַמְשִׁיךְ בְּבִרְכָּה, וְעַיִן הָעֶרְה.

⁷ מדברי בעל המאור והר"ן בסוף מסכת פסחים דחשיב ספירה, שהקשו מה טעם אין אנו סופרים שני ספירות מספק כמו שאנו עושים שני יו"ט מספק ותירצו שאין סופרים משום שהוא זכר בעלמא או כדי שלא יהיה סתירה בחג השבועות שיספור עדיין ביום ראשון של שבועות את יום מ"ט לעומר עיי"ש הרי ברור דסופרים, דאפשר לספור מספק ובפרט בזה"ז שהספירה היא לזכר בעלמא, וכ"פ בשאלת שלמה (ורטהיימר) ס' מ"ט שיספור בברכה, ובדבר אברהם א' ל"ד כתב ג"כ דכ"מ מהר"ה, אלא שבמסקנתו הוא מצדד לספור בלי ברכה, ולעומת זה בשערי יושר א' ה' ס"ל דלא חשיב ספירה כלל.

⁸ פרי חדש, ועיין שו"ת הר צבי אורח חיים ב סימן עה שביאר דעת המקילים.

⁹ מנחת יצחק ט' נ"ו

¹⁰ ביאו"ה ד"ה בלא, בשם הנו"ב ורע"א.

¹¹ בילקוט יוסף מועדים דף תי"ז הלכה ט' מתיר להמשיך בברכה מדין חינוך, ובשבט הלוי חלק ג סימן ו' דבהגיע לחנוך גם זה מכלל חנוך שיעשה המצוה כצורתה.

יב. שָׁכַח¹² לְסֹפֶר בְּלִילָהּ וְגַם לְמַחֲרָתוֹ בַּיּוֹם לֹא נִזְכַּר לְסֹפֶר עַד לְעֵת עֶרֶב, וְסֹפֶר בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת (עַד י"ג דְּקוֹת אַחֵר הַשְּׁקִיעָה) יוֹכֵל אַח"כ לְהַמְשִׁיךְ לְסֹפֶר בְּשֹׂאֵר הַיָּמִים בְּבִרְכָּה.

יג. הַשּׁוֹמֵעַ מִחֲבֵרוֹ אוֹ מִהַש"ץ שֶׁסּוֹפֵר סְפִירַת הָעוֹמֵר, וְרוֹצֶה אַח"כ לְסֹפֶר בְּעֶצְמוֹ, י"א¹³ שֶׁיֵּשׁ לוֹ לָכוֹן בְּפִירוּשׁ שְׂאִינוֹ רוֹצֶה לְצַאת בְּסְפִירָה זֹה, דָּאֵם לֹא כֵן כִּיּוֹן שֶׁשּׁוֹמֵעַ כְּעוֹנָה, אַע"פ שֶׁשֶּׁמַּע לְתַמּוֹ וְלֹא נִתְכַּוֵּן לְצַאת, וְגַם חֲבֵרוֹ לֹא נִתְכַּוֵּן לְהוֹצִיאוֹ, לֹא יוֹכֵל אַח"כ לְסֹפֶר בְּבִרְכָּה לְמִי"ד מִצּוֹת אֵין צְרִיכוֹת כְּוֹנָה, וְלִמְעֻשָּׂה אֵין הָעוֹלָם חוֹשֵׁשִׁין לָזֶה, אֲלֵא שׁוֹמְעִין וְאַח"כ מְבָרְכִים, וְעַיִן הָעֵרָה.

יד. הַשּׁוֹאֵל¹⁴ אֶת חֲבֵרוֹ (בְּלִשׁוֹן שְׂאִילָה) הַיּוֹם שֶׁשָּׂה יָמִים לְעוֹמֵר ? וְחֲבֵרוֹ הַשִּׁיבֵּנו שְׂאֵכֵן כֵּן הוּא וְהַיּוֹם שֶׁשָּׂה יָמִים! אָף שְׂאִינוֹ רָאִיוֹ לְשִׂאֵל כֶּךָ, יוֹכֵל הַשּׁוֹאֵל לְסֹפֶר בְּבִרְכָּה, אֲבָל הַמְּשִׁיב אֵינוֹ יוֹכֵל לְסֹפֶר בְּבִרְכָּה בְּאוֹתוֹ יוֹם, אֲבָל אֵם הִיָּה זֶה מִיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וְהִלָּאָה יוֹכֵל גַּם הַמְּשִׁיב לְבָרֵךְ כִּיּוֹן שֶׁהַזְכִּיר יָמִים וְלֹא שְׁבוּעוֹת.

¹² הלכות חג בחג עמוד מ"ח, ומקורו משו"ת בית שלמה ק"ב, וטעמו הואיל ובלא"ה אף בשכח מדינא מברך לרוה"פ רק שנהגו כבה"ג ובספק לא נהגו כן ומה גם דהוי"ס"ו ומברכין על ס"ו בברכות ודלא כפמ"ג דס"ל דס"ו בברכות להקל, ומסיים שם; דצריך לחקור אם היה בין השמשות ממש, כי העולם בסביבות אלו מתפללים מנחה בלילה ממש, ושמים חושך לאור ולילה כיום יאיר להם, ואומרים שעדיין יום הוא, ואם היה ודאי בבין השמשות, כבר גלית דעת.

¹³ שו"ע הרב סי"ב, וכו' בפמ"ג במש"ז רע"ג ס"ק ב' דלהסוברים דמצות דרבנן א"צ כונה, א"כ לפי מש"כ המ"א דמדאורייתא כבר יצא חובת קידוש בתפילה - מי ששמע קידוש מאחר, טוב שיכוין בפירוש שלא לצאת בשמיעה זו, הא לאו הכי רק שמע סתמא, אין רשאי לקדש עוד, שלא יהא ברכת קידוש לבטלה, רק ישמע מאחר ויכוין, אך המ"ב כאן בביאור"ה סוד"ה ומצוה לא כתב כן, וכן בביאור"ה סי' רע"ג ד"ה וכגון שנתכוין כתב דגם אם אין צריך כוונה לצאת עכ"פ בעינן שנתכוין לשמוע, ולמעשה הרי ידוע ומפורסם דמנהג העולם לשמוע מהש"ץ את הספירה ואעפ"כ סופרים אח"כ בברכה, ויש ליישב דהוי כמתכוונים שלא לצאת, וחתני היקר הרה"ג ר' יוסף יהושע פרידמן הי"ו הביא לי ראייה לזה לברך ממ"ש בסימן ו' סעיף ד' וז"ל יש נוהגים שאחר שבירך אחד ברכות השחר וענו אחריו אמן חוזר אחד מהעונים אמן ומברך ועונין אחריו אמן, וכסדר הזה עושין כל אותם שענו אמן תחילה ואין לערער עליהם ולומר שכבר יצאו באמן שענו תחילה מפני שהמברך אינו מכוין להוציא אחרים, ואפילו אם היה המברך מכוין להוציא אחרים הם מכוונים שלא לצאת עכ"ל וצריך להבין מניין לו שמכוונים שלא לצאת הלא אה"ב שלא מכוונים לצאת מ"מ אפשר שאינם מתכוונים בפירוש שלא לצאת, ונראה כוונתו דכיון שמתכוונים לברך אח"כ הוו כמתכוונים בפירוש שלא לצאת.

¹⁴ עיין שו"ע הרב סי"ד שמחלק ומבאר דהשואל יכול לספור בברכה כיון שהיה בדעתו בפירוש שלא לצאת בזה, אבל המשיב לא היה בדעתו בפירוש בשעת התשובה שרוצה לחזור ולספור שנית אחר כך אף שבאמת כן הוא מכל מקום כיון שלא היה בדעתו בפירוש יצא ידי חובתו להאומרים שאין צריכות כונה, ועיי"ע מבית לוי, ויקהל משה (שיעו"ת) א' עמוד של"ח, ומיום השביעי עיין שעה"צ כ"ח.

תא חזי כל בר נש דלא מני חושבנא דא אנון שבע שבתות תמימות למזכי לדכיותא דא לא אקרי טהור ולא בכללא דטהור הוא ולא הוא כדאי למיהוי לה חלקא באורייתא, ומאן דמטי טהור להאי יומא וחושבנא לא אתאבד מניה כד מאטי להאי ליליא לבעי לה למלעי באורייתא ולא תחברא בה ולנטרא דכיו עלאה דמטי עליה בההוא ליליא ואתדכי (זהר פרשת אמר צו):

וכתב הרב בעל העטור ז"ל: דבהגדה אמרו: בשעה שאמר להם משה: תעבדון את האלקים על ההר הזה; אמרו לו ישראל: משה רבנו, אימתי עבודה זו? אמר להם: לסוף חמשים יום; והיו מונין כל אחד ואחד לעצמו: מכאן קבעו חכמים לספירת העמר בזמן הזה. וכתב הוא ז"ל: אעפ"י שעכשו אין אנו מביאין לא קרבן ולא עמר, אלא שאנו מחשבין יום לשמחת התורה, כמו שישיראל מנו באותה שעה. (שו"ת הרשב"א חלק ג סימן רפד, וכ"ה בהר"ן סוף פסחים).

ר' לוי אמר היא שעמדה להם בימי המן דאמר ר' לוי כיון שראה מרדכי את המן בא כנגדו והסוס בידו אמר דומה אני שאין רשע זה בא אלא להרגני והון תלמידיו יתבין תננין קמוי אמר להם עמדו וברחו שמא תכוו בגחלתו אמרו לה בין לקטל בין לחי אנן עמך ולא נשבךך מה עשה נתעטף בטליתו ועמד בתפלה לפני הקדוש ברוך הוא ותלמידיו יתבין תננין אמר להם במה אתם עוסקים אמרו לו במצות העמר שהיו ישראל מקריבין במקדש ביום הזה אמר להון הדין עומרא במאי הוה דדהב או דכסף אמרו לו דשעורין אמר להון וכמה הנת טימי דידיה בעשרה קנטרין אמרין לה סגין ב"י מנין אמר להון קומי ונצחו עשרת מנכון לעשרת אלפים קנטריא דכספא (ויקרא רבה אמר פרשה כח אות ו')

לעשות רצונך - ספירת העומר - עיונים ובירורים